

Jorma Haverinen

Erämaa otti omakseen

Eräkirja

Erämaa otti omakseen

**Suuret kiitokset Annelle ja Samuelille ohjeista ja
kannustuksesta
Ihanaa, että olette olemassa!**

© 2019 Jorma Haverinen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-0510-0

Jorma Haverinen

Erämaa otti omakseen

**Erä- ja kalatarinoita Kuhmon erämaista ja vähän
muualtakin**

Sisällysluettelo

- 7. Erämaa otti omakseen**
- 14. Kapronlampi ikuisesti**
- 21. Rautapyyntiä**
- 27. Tasapainopeijaiset Salmilammella**
- 31. Sirun ensimmäinen**
- 35. Talttahammasta jahtaamassa**
- 41. Hellaajan hauet**
- 44. Lagopus Lagopus Domestikus**
- 47. Ryhmä Rämä Rautasjoella**
- 63. Enneuni**
- 66. Pimeästä pimeään**
- 68. Dollarikummun Donna**
- 75. Ison Talaslammen saalis**
- 78. Kohtaamisia karhujen kanssa**
- 84. Sorsastusta Alasenjoella**
- 87. Tapahtui Viiksimonjoella**
- 91. Kaitakiekin kirous**
- 96. Näätä ensilumilta**
- 99. Siima soi Lappoluobbalissa**
- 114. Äänettä, liikkumatta**
- 122. Mustikkareissun hanhi**
- 125. Tuulin kanssa Elimyssalolla**
- 132. Itsenäisyyspäivän pilkkisaalis**
- 135. valkean jäniksen päivä**
- 140. Epäonnea Ylijärvellä**
- 146. Raatejärvi- Kivi-Kiekki**
- 150. Matalanpuron ahvenet**
- 153. Ljusterö muistoissani**

Prologi

**Sen kevään ja kesän aikana erämaa otti minut
omakseen ja on pitänyt otteessaan näihin
päiviin saakka**

Erämaa otti omakseen

Tervakangas, Jonkeri

Vuoden 1962 keväällä vielä viidentoista vuoden ikäisen pojan elämässä tapahtui suuri muutos. Päätin irrottautua kodin ahdistavasta ilmapiiristä ja lähdin kyselemään töitä Mhy:n Jouko Mäkelältä. Nuorelle pojalle se oli rankka päätös. Minulla oli jo kokemusta metsän istutuksesta ja metsätöistä, aina rippikouluikäisestä saakka. Tämän kuultuaan Mäkelä sanoi, että hän tarvitsee vielä yhden pojan metsän istutukseen ja kylvöön. Tule maanantaiaamuna toimiston eteen, niin lähdetään työmaalle. Otat vain evästä kahden viikon tarpeiksi. Eipäs vain tullut maininneeksi, missä tämä työmaa tulisi olemaan.

Maanantaiaamuna, kirkonkylälle tultuani, ostin evääksi kilon makkarapötkön, kahvipaketin ja pussimaitoa litran. Kotoa otin kaksi leipää, kilon voita, parin kilon verran pottuja ja hieman palasokeria. Näillä eväillä oli tarkoitus pärjällä kaksi viikkoa.

Mäkelän Jouko oli pakannut peräkontin täyteen männyntaimilaatikoita. Minä pelkääjän paikalla, reppu haarojen välissä ajelimme Päälammen tiehaaraan Jonkeriin, jossa kaksi Jonkerin kylän poikaa, Osmo ja Pentti, olivatkin jo odottelemassa. Pojat kömpivät takapenkille pienet reput sylissään. Kymmenen kilometrin ajomatkan jälkeen tulimme Jonkerin järven rantaan.

Rannassa olevaan soutuveneeseen kannoimme männyntaimet ja muut kantamukset. Matkaa järven yli tuli kait pari kilometriä. En muista, kuka souti menomatkan, mutta aikamoinen lastihan siinä oli kiskottavaksi.

Rantaan päästyämme purimme taimilaatikot varjoiseen paikkaan suojaan auringonpaisteelta. Joukolla oli mukana selässä kannettavat puiset laatikonkantotelineet. Jokaiselle pojalle taimiteline selkään, reppu johonkin roikkumaan ja matka alkoi meille tuntematonta määränpäättä kohti. Hyvä siitä olikin lähteä taivaltamaan vanhaa savottalaisten talvitietä, Jouko edellä ja me muut perässä kuin köyhän talon porsaas. Ennen perille pääsyä oli kapulatie yli hyllyvän Tervasuon. Syvälle suohon näkymättömiin uponnutta kapulatietä oli pelottavaa kävellä, sillä tien vieressä oli vain hyllyvää suota ja suon silmäkkeitä. Suon leveys sillä kohtaa oli varmaankin puoli kilometriä.

Meidän kortteeriksi tuli Tervasuon laidassa oleva Tervakankaan vanha tukkilaisten kämppä. Majoituimme kämpän niin sanottuun terävään päähän. Huoneessa oli hella ja kaikille oma makuulaveri. Jouko antoi ennen paluumatkaa jonkun kartantapaisen ja näytti huitaisemalla, missä tuleva työmaamme olisi. Kait hän kokeneena suunnistajana, sen kummempia neuvoja antamatta, luuli meidän löytävän karttaan merkityt istutusalueet. Lähdimme vielä porukalla hakemaan uudet taimilastit. Joku meistä, en muista kuka, souti Mäkelän autolle ja palasi takaisin veneen kanssa. Vedimme veneen kuiville ja uuden taimilastin kanssa talsimme Tervakankaalle. Ihme ja kumma, en ollut yhtään huolestunut edessä olevasta pariviikkoisesta ja kauas erämaahan ”joutumisestani.”

Ensimmäinen viikko meni reippaasti töitä tehdessä ja iltaisin ympäristöä tutkiessa. Kämpältä meni hyvä polku Ison Hakojärven Porolahdelle, joten päätimme eräänä iltana käydä tutkiskelemassa Hakojärven rantamia. Heti polun päätyttyä rannasta löytyikin pieni katiska. Minulla oli aiempaa kokemusta katiskalla pyynnistä, joten sijoitin pyydyksen rantapajukon eteen nielu maalle päin. Mentiin seuraavana aamuna kokemaan pyydys ja eikös vain, katiskassa oli

kolme puolentoista kilon haukea ja viitisen kiloa ahvenia. Kämpälle päästyämme perkasin kalat. Ahvenet keitin suolavedessä ja hauet vein kämpän taakse lumikinokseen kylmään.

Mutta sitten tapahtui se, mikä olisi pitänyt ottaa laskuissa huomioon jo savottaan lähtiessä. Muonat loppuivat ensimmäisen viikon jälkeen kaikilta. Vain kahvia ja sokeria oli jäljellä. Osmo tiesi kertoa, että noin kymmenen kilometrin päässä Jonkerin järven rannassa on Ahvenlahden talo, josta voisi saada ostettua leipää ja voita. Ehdotin pojille, että he voisivat käydä sieltä kyselemässä muonatäydennystä, koska tunsivat seudun ennestään. Kaverit olivat kuitenkin niin täysin lamaantuneita, että kieltäytyivät lähtemästä. Olisivat kait kuolleet mieluummin nälkään. Jätkät jäivät loikoilemaan lavereille, kun nostin repun selkääni ja kyselin tarkemmin talon sijaintia.

Paljon kuljettua polkua myöten otin suunnan länttä kohti. Notkelmissa oli vielä lunta kahlata asti ja kevättulvat olivat nostaneet veden sen verran korkealle, että repaleet kumisaappaat alkoivat kirnuta kävellessä. Lieneekö mennyt pari tuntia, kun olin perillä talon pihassa. Pihalta oli näkymä Jonkerin järvelle, joten tiesin olevani oikeassa paikassa.

Sisälle päästyäni esitin asiani ja enempiä kyselemättä sain reppuuni puolen tusinaa leipää ja melkoisen köntin voita pientä maksua vastaan. Paluumatka Tervakankaan kämpälle sujui varmaankin rivakammin kuin menomatka, kun ei ollut enää huolta ainakaan leivän ja voin riittävyydestä viikon ajaksi. Toinen työviikko meni ahkerasti taimia istuttaessa. Leipää oli riittämiin ja kalaa saimme Hakojärvestä niin paljon kuin jaksoimme syödä.

Viikon päätyttyä kävelimme tuttua polkua Jonkerinjärven rantaan veneelle ja soutaen toiselle rannalle. Päälammen tietä kävellen Lieksantielle tuli matkaa aiemmin mainitut kymmenisen kilometriä. Siinä erosimme kukin omaan suuntaamme, Osmo ja Pentti vielä Jonkeriin päin, minä kohti kirkonkylää reppu selässä taivaltaen. Kymmenisen kilometriä Lieksantietä taivallettuaani ryypäsin vettä

On ollut etuoikeus opastaa luonnosta kiinnostuneita nuoria miehiä erämaan saloihin, metsästyksen, kalastukseen, retkeilyyn, ym. Se on satsausta tulevien myllerrysten, kuten nälänhädän ja ympäristötuhojen varalta. Paleoruoka kunniaan.

